

ІНТЕГРАЦІЯ МЕХАНІЗМІВ БАГАТОКРИТЕРІАЛЬНОГО ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ ДЛЯ ОПТИМІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЙ ЕКСПОРТУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ

Метою статті є розроблення та обґрунтування інтегрованого підходу до вибору експортної стратегії сільськогосподарської продукції на основі механізмів багатокритеріального прийняття рішень, що дає змогу враховувати сукупний вплив економічних, логістичних, інституційних і ризикових чинників у процесі формування управлінського рішення. Методологічну основу дослідження сформовано на принципах системного та процесного підходів із використанням концепції багатокритеріального аналізу рішень (MCDA) для структуризації завдання вибору експортної стратегії. Методи АНР, TOPSIS і VIKOR розглянуто як теоретико-методологічні орієнтири для побудови логіки оцінювання альтернатив без їх прямого прикладного застосування. Дослідження реалізовано через формування послідовності етапів прийняття рішень: від ідентифікації альтернатив до аналізу стійкості рішення. Аналітична база ґрунтується на узагальненні сучасних наукових підходів і практик застосування багатокритеріальних методів в аграрному секторі. У результаті дослідження сформовано інтегровану процедурну архітектуру прийняття рішень щодо вибору експортної стратегії, яка включає п'ять взаємопов'язаних етапів і забезпечує логічно завершений цикл оцінювання альтернатив. Обґрунтовано доцільність поєднання методів АНР із TOPSIS/VIKOR для підвищення об'єктивності ранжування експортних напрямів, що сприяє мінімізації впливу суб'єктивних оцінок. Результати свідчать, що включення етапу перевірки стійкості рішення (аналізу чутливості) суттєво знижує ризик вибору нестабільної стратегії в умовах зміни ваг критеріїв або параметрів середовища. Практично доведено, що запропонований підхід дозволяє одночасно враховувати суперечливі чинники – рівень цін, логістичні витрати, регуляторні бар'єри та ризики, які в традиційних моделях аналізуються ізольовано. Практична значущість полягає у можливості безпосереднього застосування розробленого підходу на рівні аграрних підприємств, трейдерів та експортерів для обґрунтування вибору цільових ринків, логістичних маршрутів і форм контракування. Запропонована послідовність дій є відтворюваною, не потребує складних програмних рішень і може бути реалізована як у формі аналітичної таблиці, так і в межах цифрових систем підтримки прийняття рішень.

Ключові слова: експортна стратегія; аграрний сектор; оптимізація рішень; зовнішньоекономічна діяльність; логістичні фактори; експортні ринки; управлінські рішення.